

Zondag 27 juni 1926. Het gedenkteken werd opgericht ter ere van de Ieperse helden die gesneuveld waren voor het vaderland gedurende de wereldoorlog 1914-1918. Ieper had een grootse, roerende en onvergetelijke hulde gebracht aan de dierbare nagedachtenis van zijn 155 gesneuvelde helden. Van vroeg in de morgen waren de huizen reeds bevestigd en weldra kwam er leven en beweging in de anders zo stille stad. Om 10u30 had in de Sint-Pieterskerk onder een grote volkstoeloop een plechtige driestemmige hoogmis plaats. Gewezen krijgsaalmoezenier Bouteica maakte diepe indruk met zijn vaderlands sermoeven dat de ingetogen menigte tot tranen toe bewoog. Om 11u30 gaf de Poperingse koninklijke filharmonie een puik concert op de kiosk van de Grote Markt.

Om 14u30 vertrok van het stationsplein een machtige stoet door de bijzonderste straten van de stad. Er waren maar liefst 45 maatschappijen van stad en streek vertegenwoordigd. De namen van de gesneuvelden, gedragen door schoolkinderen, de prachtige bloemenkransen en kronen en de vele mooie vlaggen en vaandels maakten een overweldigende indruk op de ontzaglijke menigte. Om 15u30 had in de Hallestraat de plechtige onthulling plaats van het gedenkteken. Het overheerlijk prachtwerk van ingenieur-bouwkundige J. Coomans en van beeldhouwer De Beule was waarlijk enig in zijn aard. Wie het eenmaal bewonderd had, voelde er zich onwillekeurig opnieuw toe aangetrokken. Nooit zag men een monument voor de gesneuvelden, zo groots, zo roerend, zo onvergetelijk schoon.

Op de ereplaats, voor het gedenkteken stonden de ouders van onze lieve doden en rondom het monument vormden de ontelbare vlaggen en de Iepers oud-strijders een soort erewacht toen hier ter plekke een aantal redevoeringen werden uitgesproken. Na de toespraken werden het 'God save the King', de 'Marseillaise' en ons 'Thuyndaglied' uitgevoerd waarna de grond voor het gedenkteken bedolven werd door talrijke bloemenkransen. Om 16u30 gaf het beroemd muziekkorps van het 3e Linieregiment een kunstconcert in de kiosk van de Grote Markt. Dat werd om 18u vervolgd door een concert van de grote koninklijke harmonie van Wervik. Te 22u werd het gedenkteken prachtig verlicht en op de Stationsplaats werd een groot vuurwerk afgeschoten. Een massa volk stroomde er naartoe en heel laat in de avond was onze stad nog vol leven en beweging.

Het was oprecht jammer dat er ter gelegenheid van de hulde aan de gesneuvelden enkele opstootjes hadden plaatsgevonden. Er werd van extremistische zijde geprobeerd die huldebetoging zoveel mogelijk in het teken van de frontistische politiek te plaatsen. En dat was bepaald verkeerd. De huldebetoging had nochtans volstrekt niets te maken met de politiek. Het stond de extremisten volkomen vrij meetings, landdagen en wapenschouwingen in te richten. Maar dat moesten ze toch vandaag niet gedaan hebben! Ze deden het toch. Vandaar die opstootjes. Er ontstonden botsingen met de Rijkswacht. Een twintigtal vreemde rustverstoorders werden opgepakt en zoals gewoonlijk in dergelijke omstandigheden, kwamen enkele onschuldigen nogal ongelukkig terecht in het gedrang. Dat was jammer! Het zou zo heerlijk geweest zijn om de helden eendrachtig te huldigen.

Maar die eenheid werd door de extremisten onmogelijk gemaakt. Frontistische politiek was niet langer een Vlaamse beweging maar partijpolitiek, met al die engheid die dat woord in ons land maar al te zeer omknelde. We hielden ons dan ook overtuigd dat de Vlamingen en vooral de katholieke Vlamingen die een dergelijke politiek niet wilden ondersteunen en zelfs als bijzonder nadelig beschouwden voor de zegepraal van het Vlaamse recht, in de toekomst zoals in het verleden tegen de drijverijen van de extremisten en separatisten op hun hoede moesten blijven.

....

Maandag 31 januari 1927. Aanwezig tijdens de gemeenteraadszitting waren burgemeester René Colaert, schepenen Henri Sobry, Robert Declercq, Cyrille Lemahieu, raadsleden Charles D'Huvettere, Aimé Van Nieuwenhove, Robert Glorie, Gaston Vandamme, Henri Vanderghote, Jules Capoen, Arsène Laton, Edgar Missiaen, Maurice Bossaert, Hector Bonnet, Jeroom Leuridan en secretaris Georges Versailles. Schepen Sobry begon de zitting met een rede waarbij hij burgemeester Colaert proficiat wenste met zijn herbenoeming als burgemeester van de stad Ieper.

De koning wist goed genoeg dat Colaert al sinds 23 oktober 1887 zetelde als raadslid, sinds 24 maart benoemd werd als schepen en dat hij al vanaf 17 februari 1900 uitgeroepen was als burgemeester van Ieper. Henri Vanderghote vroeg daarna het woord en bracht hulde aan de schepen Declercq van Openbare Werken voor het verfraaiingswerk dat hij uitgevoerd had met bomen te doen planten rond de wateren op de Stationsplaats en hij dankte hem in naam van de bevolking.

Een belangrijk punt op de dagorde van de vergadering was het onderzoek naar de verantwoordelijke voor de gebeurtenissen te Ieper op 27 juni 1926 en de maatregelen die de burgemeester dacht te nemen om in de toekomst dergelijke betreurenswaardige feiten te vermijden. Volgens Edgar Missiaen was er voor die feesten een feestcommissie opgericht waar al de verenigingen van de stad deel van uitmaakten.

De socialisten werden er pas uitgenodigd nadat de coöperatie voor oorlogsschade haar subsidie toegestaan had op voorwaarde dat de socialisten ook deel zouden uitmaken van de betreffende commissie. Op de vergadering waar het feestprogramma besproken werd, werd tenslotte aangenomen dat na de nationale liederen de Vlaamse Leeuw en het Thuyndaglied zouden gezongen worden.

Alle andere eisen van de Fronters, namelijk dat de Vlaamse vlag aan de gevel van het stadhuis zou geheven worden, werden dus aan de kant geschoven. Er werd ook beslist dat alleen de verenigingen van het arrondissement Ieper zouden uitgenodigd worden. Geen andere muziekkorpsen dan deze die door de feestcommissie gevraagd waren, zouden mogen deelnemen aan de stoet. Dit werd gestemd met een grote meerderheid met het idee dat de minderheid er zich naar zou schikken. Iedereen meende dus dat de zaak geregeld was toen op vrijdagavond - twee dagen voor de onthulling - de vertegenwoordigers van de Fronters

opnieuw naar voor kwamen met hun eis om de Vlaamse vlag aan het stadhuis te zien hangen.

Missiaen – socialist én Vlaming – meende zich tegen deze eis te moeten verzetten omdat die Vlaamse vlag niet langer dezelfde betekenis had dan die voor de oorlog. De vlag was nu een politieke vlag geworden en in handen van diegenen die ze ontvreemd hadden en zich het monopolie van de Vlaamse beweging wilden toe-eigenen. Het was volgens hem onaanvaardbaar dat de vlag zou uitgehangen worden op een vaderlands feest. De vertegenwoordigers van de Fronters verklaarden dat, in het geval ze geen voldoening zouden krijgen, verscheidene verenigingen hun medewerking niet zouden verlenen.

Maar indien de verenigingen van het arrondissement Ieper nog niet uitgenodigd waren, dan waren die van buiten het arrondissement dit reeds. Dat bewees een tekst die verschenen was in het krantje ‘West-Vlaming’. Blijkbaar was er dan al besloten om juist op die dag te Ieper een Vlaamse goudag te houden. Waarom? Teneinde te beletten dat de openbare orde op 27 juni zou gestoord worden, had de burgemeester een politiebevel uitgegeven. De wanordelijkheden die zich voorgedaan hadden, werden opzettelijk gezocht.

De Brabançonne werd uitgejouwd. Er werd eveneens een meeting gehouden in openlucht maar die werd onmiddellijk uit elkaar gedreven. De incidenten van 27 juni werden dus opzettelijk uitgelokt. Waarom? Het enige doel hiervan was om hun politieke tegenstrevers hatelijk te maken in de ogen van het volk. Maar door zo te handelen, verbraken ze net de eenheid van de arbeidersklasse en vernietigden ze de macht van de Vlaamse beweging.

Daarna gaf de voorzitter het woord aan Jeroom Leuridan. Volgens Leuridan moest er eerst en vooral een onderscheid gemaakt te worden tussen het Vlaamse Front en de VOSsenbond. Het Vlaamse Front was een politieke partij, de VOS was de bond van de Vlaamse oud-strijders, antimilitaristisch maar buiten de politiek staand. De verantwoordelijke van de incidenten van 27 juni was burgemeester Colaert zelf die maar niet kon verdragen dat het Vlaamse volk bereid was om met alle middelen te werken tot het bekomen van zijn volle recht.

Van rechtswege kwam het de oud-strijders in hoofdzaak toe zich met de inhuldiging van het standbeeld te bemoeien. Maar nee! Men had liefst de rechtmatige inmenging van de oud-strijders geweerd. Daarenboven had de burgemeester stellig beloofd dat op die zondag om 12u de leeuwenvlag zou uithangen aan het stadhuis. En dat was niet gebeurd! Colaert reageerde dat hij die belofte gedaan had op voorwaarde dat de feestcommissie daar zijn toestemming voor gaf.

Dit zijn fragmenten uit [Boek 1925-1945 van De Grote Kroniek van Ieper](#)